

**XVI. PRO SCIENTIA ARANYÉRMESEK KONFERENCIÁJA
SZEGED, 2022. OKTÓBER 13-15.**

**A közös intézmények tisztviselőinek jogi képzése
a dualista Osztrák-Magyar Monarchiában**

Szabó Mátyás

Az 1867. évi közjogi kiegyezést Ausztria és Magyarország összességében egybehangzó módon, ám mégis el nem hanyagolható eltérésekkel foglalta az osztrák decemberi alkotmány részeként elfogadott Delegationsgesetzbe (RGBl 146/1867.) és a magyar 1867. évi XII. törvénycikbbe.

A dualista rendszerről alkotott közjogi nézetek azonban eltértek a két birodalom-félben. Míg az osztrák fél felfogása szerint a korábbi birodalom, a Gesamtmonarchie csupán visszaszorult a közös ügyek szférájába és intézményeibe, addig a magyar közjogi felfogás nem fogadott el Ausztria és Magyarország felett álló semmilyen birodalmat. Különösen érdekes vizsgálni az államjogi és nemzetközi jogi tanulmányok fejlődését a Monarchia közös szférájának utánpótlásképző intézményeiben. A közös hivatalnokok oktatása során ugyanis az egymással ellentétes közjogi felfogások valamilyen áthidalása elkerülhetetlenné vált. Miközben a Monarchia nagyhatalmi állása megkívánta az egységes birodalmi politikát, a magyar kormányok konzekvensen törekedtek közjogi vívmányok kieszközlésére. Előadásomban a Cs. és Kir. Konzuli Akadémia (külügyi szolgálat), illetve a katonai akadémiák közül a K.u.K. Kriegsschule és a Theresianische Militärakademie (közös hadsereg) tanterveit mutatom be. Az osztrák levéltári források alapján ismertetem az oktatott jogi kurzusokat, különös tekintettel a közjogi-államjogi tárgyakra. A vizsgált tantervek jelentősége önmagukon is túlmutat, ezeket egyfajta hivatalos felfogásként is értelmezhetjük olyan kényes kérdésekről, mint például a külügyek közössége, a közös minisztertanács jogállása, vagy az Osztrák-Magyar Monarchia és a kétbirodalomfél nemzetközi jogalanyisága.